Boekbespreking

De Oude Rijn tussen Leiden en Utrecht.

Redactie: Arjan van ’t Riet en Marloes Rijkelijkhuizen.

Uitgever: Stichting Rijnlandse Historiën i.s.m. Erfgoed Leiden en Omstreken, Gemeentearchief Alphen aan den Rijn en Regionaal Historisch Centrum Rijnstreek en Lopikerwaard in Woerden.

2020. ISBN 978 90 72757 23 4. 168 pagina’s. € 22,50.

Dit mooi vormgegeven gebonden boek bevat 138 oude foto’s van de Rijn, een groot aantal bruggen en vele vormen van bedrijvigheid langs de oevers van de Rijn rond 1925. De basis van het boek was een stapeltje kartons waarop foto’s waren geplakt met een summiere, soms in potlood geschreven, toelichting waarop de afbeelding betrekking had. Dit pakketje werd zo’n twintig jaar geleden samen met andere stukken aan het toenmalige Streekarchief Rijnlands Midden in Alphen aan den Rijn aangeboden. Het bleek dat veel van de foto’s nooit eerder gepubliceerd waren. Ook werd ontdekt dat het Erfgoed Leiden en Omstreken een groot aantal van de glazen negatieven bezat. Daarop ontstond het plan om aan de hand van beide collecties een boek samen te stellen, voorzien van een toelichting door de drie bovengenoemde regionale organisaties die hiervoor de benodigde expertise in huis hadden.

Het resultaat mag er zijn. In de Inleiding wordt verteld hoe een ambtenaar van Provinciale Waterstaat van Zuid-Holland met een camera op pad ging om foto’s van de Rijn en haar omgeving te maken. Niet alleen vanaf de grond, ook vanaf watertorens werden mooie overzichtsfoto’s gemaakt. De officiële fotoalbums die werden aangeboden aan zijn opdrachtgever en aan Gedeputeerde Staten zijn door bombardementen tijdens de oorlog verloren gegaan. De man was echter zo verstandig geweest een ‘werkexemplaar’ voor zichzelf te bewaren. Aan de hand hiervan is deze uitgave tot stand gekomen.

De oorspronkelijke titel van het werkboek was: De Rijn van Katwijk aan Zee tot Utrecht. Echter, van Katwijk waren slechts vier foto’s: drie van de sluizen en een van een brug. Geen enkele over de Rijn zelf. De redacteuren hebben daarom de titel aangepast en beginnen het fotoboek vanaf Leiden, met de brug bij de Haagse Schouw. Achtereenvolgens komen alle plaatsen langs de Rijn aan bod: Leiderdorp, Hazerswoude en Zoeterwoude Rijndijk, Koudekerk, Alphen aan den Rijn inclusief het vroegere Oudshoorn en Aarlanderveen, Zwammerdam, Bodegraven, Nieuwerbrug, Woerden, Harmelen, De Meern/Oudenrijn tot aan het Amsterdam-Rijnkanaal bij Utrecht.

Interessant en wellicht verrassend om te zien, is de hoeveel industrie in die tijd langs de Rijn. Niet alleen scheepswerven, kalkovens en kaaspakhuizen, ook fabrieken voor kalkzandsteen, zeep, aardewerk, melk, dakpannen, beton, hout, briketten, asfalt en zelfs vruchtensap stonden langs de oevers. Veel van die panden bestaan niet meer, maar in dit boek komen ze heel fraai tot hun recht.

Door de duidelijke beschrijvingen van de plaatsen, panden, bruggen en sluizen is het hele traject ook met behulp van Google maps goed te volgen. Een mooi fotokijkboek over de Rijn en haar vroegere industrieën.

De Oude Rijn tussen Leiden en Utrecht is te koop bij de diverse boekhandels in de regio.

José van der Meer